

kölcsönhatások keltik a jelenséget.

Az optikai csalódás érve mellett szól az a tény, hogy a vizuális észlelésekkel párhuzamos fényképeken nem mutatható ki a jelenség. Több szempont azonban ezen érv ellen szól. Kielégítő magyarázat híján feltétlenül helyt kell adnunk minden ide vonatkozó megfigyelésnek, és az ezekből levonható további következtetésnek. Bár egymagában nem perdöntő, de ide kívánczok Papp János budapesti észlelő ez év júniusában vezetett megfigyelése. 1971. június 6-tól folyamatosan észlelt egy kiterjedtebb foltcsoportot és 12:42 UT-kor az egyik folt umbrájának peremén félkör ill. patkó alakú kifényesedést észlelt /Secchi-jelenség/. Az égbolt felhősödése következtében a jelenség nem volt végig követhető. A 13:30 -kor végzett észlelésmél a gyűrű már nem volt látható, de a napfolt gyűrű felőli oldalán egy kialakulóban levő kis folt /pórus/ jelent meg, amelyet korábban nem lehetett megfigyelni. /3. és 4. ábra./

A kiterjedt folt közelében elhelyezkedő két pórus a következő napon/jún. 11-én/ már nem volt látható, és a Secchi-jelenséget mutató napfolt is erősen deformálódott. A Secchi-jelenséget követő gyors foltképződés - ha nem véletlen kapcsolatról van szó - a jelenség fizikai realitása mellett szólhat. A kérdés végleges elöntése azonban sokkal több megfigyelésre és minden kétséget kizáró magyarázatra lenne szükség.

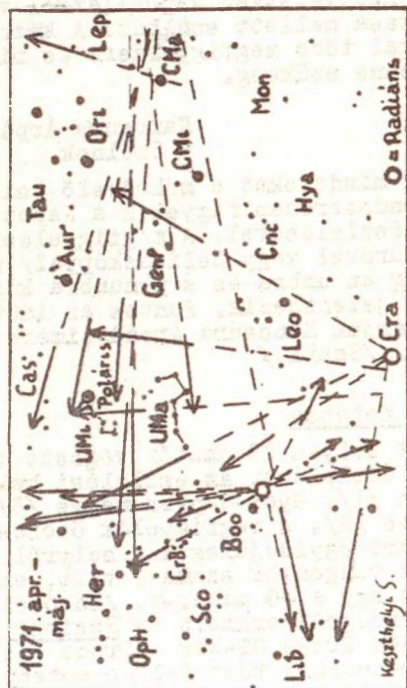
Kancsura Árpád
Szolnok

Megjegyzés. Ezúton is felhívjuk mindazokat a műkedvelő csillagászokat, akik többé-kevésbé rendszeresen figyelik a Napot, hogy kísérletezzenek a Secchi gyűrű észlelésével. A megfigyelésre főként vizuális /okuláron, színszűrővel vagy helioszkóppal/ módszer alkalmas. A Secchi-jelenség az umbra és a penumbra közti fénylő ív vagy gyűrű formájában jelentkezik. Fontos az időtartam feltüntetése. Az adatokat kérjük Kancsura Árpád címére: Szolnok, Tégla ú. 12. elküldeni. /Szerk./

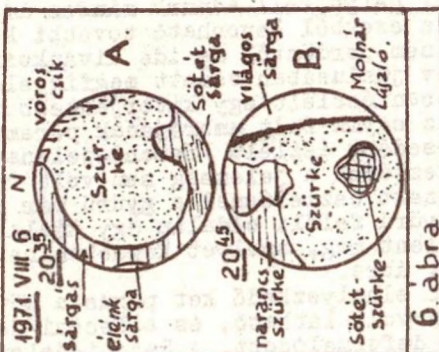
Meteor megfigyelések 1971. első felében

Az év első felében hazánkban hét helyen 18 amatőr végzett többé-kevésbé rendszeres hullócsillag észlelést. Az észlelési helyek: Baja /1/, Budapest /4/, Debrecen /1/, Győr-Sopron megye /3/, Hajdúnánás /4/, Pécs /4/, Szarvas /2/. A megfigyelők összesen 131 meteort észleltek, ebből 1 meteort egyidejűleg két helyről. A megfigyelt és bejelentett fényes tűzgömbök száma 7 volt, ezek közül egy elérte a -8 magn.-t és egy a -6 magn.-t. /Zárójelben az észlelők száma./ Érdekes jelenségről számolt be Szeiber János Budapestről: 1971. május 24-én 20:24 UT-kor a Draco /Sárkány/ "fejénél" 5 darabból álló meteor-csoport tűnt fel. A meteor "követelék" minden tagjának fényessége 4 magn. volt. A jelenség 3 sec-ig tartott, 1 fok széles volt. Az észlelőcsoportok több meteorrajt figyeltek meg. /Quadrantidák, Capricornidék, Cygnidák, Aquariadák, májusi Bootidák./

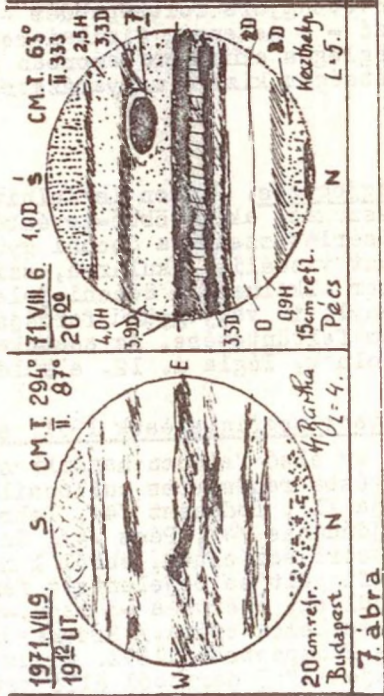
1./ A májusi Bootidák-ról 13 adat gyűlt össze, nagyrészt Papp János észleléseiből /Budapest/. Az április 25-május 15 közt ész-

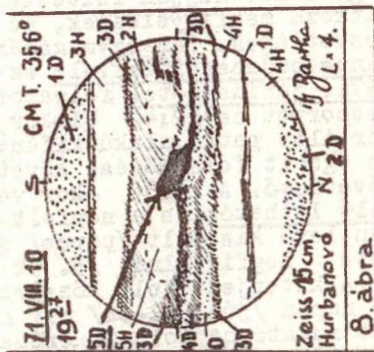
5. ábra.

6. ábra.

7. ábra.

8. ábra.

lelt meteorok radiánspontja: RA = $13^h 42^m$; Dekl.: $+21^\circ$.

2./ A Scorpius-Sagittarius raj /23 meteor/ két radiáns felől volt észlelhető: RA = $16^h 40^m$; Dekl. = -40° , valamint RA = $17^h 47^m$ és Dekl. = -23° irányokból, június 1 - 15 közt.

3./ Április 1 és május 29 közt a Crater felől 8 db meteort, április 10, - június 10 közt a Canis Major felől, eddig meg nem adott radiánsokból észleltünk meteorokat. /5. ábra./

Az észlelésekben az alábbi munkatársak vettek részt rendszeresen /zárójelben az észlelés helye és a megfigyelt meteorok száma/ Papp J. /Budapest, 38/, E. Kovács Z. /Pannonhalma, 31/, Keszthelyi S. /Oroszáza, 24/, Nagy Rozália /Bágyogszóvat, 11/, Mezősi Cs. /Pécs, 8/, Szeiber J. /Budapest, 8/ Nagy Sándor /Baja, 6/, Mosolygó J. /Debrecen, 2/.

Keszthelyi Sándor és
Mezősi Csaba /Pécs/

M E G F I G Y E L É S E K

Rendkívül sötét holdfogyatkozás 1971. augusztus 6-án

Az 1971. augusztus 6-i teljes holdfogyatkozást Magyarországon általában a jelenség második felétől lehetett észlelni. A fogyatkozás kezdetén a Hold az alacsony látóhatár feletti magasság és a párás, szennyezett levegő miatt nem volt jól észlelhető. A METEOR számára augusztus végéig az alábbi adatok érkeztek:

1./ Észlelők és állomások. B é k é s: Veres Gábor és Pásztor Inre, /12,5 cm-es refl., 75x nagyítás/; B u d a p e s t: TIT Uránia Csillagvizsgáló; Ponori Th. Aurél /8 cm refr. 60x/, Kunovics Jenő /10 cm refr. 25x/, ifj. Bartha Lajos /8 cm refr. 80x, sárga szűrővel/, Pirocska György és Kelemen János /20 cm refr. 35x/. G y á l: Lakatos István /5 cm ref. 35x/; G y ő r: Vagon és Gépgyár Csillagászati Szakköre, id. Kárpáti József és munkatársai, E. Kovács Zoltán /TZK refr. 15x/; P é c s: Keszthelyi Sándor és Mezősi Csaba /15 cm-es refl. 75x/, P á p a: Gelesz László /20 cm refl. 36x/.

2./ A fogyatkozás általános jellemzése. Minden észlelő egyöntetűen nagyon sötétnek írja le a Föld árnyékát. Az árnyék a Danjon féle skála szerint 4 - 4,5 fokos sötétedésű volt /0-teljesen világos, 5-a Hold eltűnik az árnyékban/. Az árnyék gyors átmenetet mutatott a teljes sötétedéstől a világos rész felé. A belső sötét része szürkés színű volt, amelyet egy, kb. 5'-es rózsaszínű gyűrű vett körül. Maga a teljes földárnyék sem volt egyenletes sötétedésű, több észlelő is megjegyezte, hogy 3-8' méretű világosabb beöblösödések nyúltak a perem felől a központba. A szokatlanul sötét árnyalat feltehetőleg az év első felében többször ismétlődő vulkánkitörések poranyagától eredhetett. A Föld árnyékának árnyalatáról S z o m b a t h e l y -ről Molnár László közölt néhány érdekes rajzot és adatokat, ezeket a 6/A és 6/B ábrákon mutatjuk be / oldal/. "A holdkorong peremén